

Grensen mellom kommunal saksbehandling og rent politiske møter kan være vanskelig

Kommunal Rapport 06.01.2026, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Ordfører vil ha konfidensielt møte med gruppeledere og kommunedirektør.

SPØRSMÅL: Ordfører innkaller til et «konfidensielt møte» mellom gruppelederne i to av partiene i kommunestyret, samt ordføreren og kommunedirektøren. Som begrunnelse for denne innkallingen angir ordføreren:

«Den siste tida har det vore offentleg medieomtale der kommuneoverlegen er nemnd med namn i samband med politiske utsegner og kritikk. Dette har reist spørsmål om rolleforståing mellom politikk og administrasjon, og om korleis me som folkevalde skal handtera slike saker i tråd med kommunelova, arbeidsmiljølova og etiske retningslinjer for [kommunen]».

Ordfører ønsker å ta initiativ til en samtale med gruppelederne for å:

«drøfta korleis me kan sikra god rolleforståing og respektfull samhandling mellom politikk og administrasjon», og herunder vurdere «behov for felles retningslinjer eller opplæring for folkevalde», «sikra at kritikk av administrasjonen vert retta til rådmann, ikkje til einskilde tilsette» og «vurdering av vidare tiltak og ev. felles budskap».

Kan ordfører gjøre dette på denne måten, uten å følge reglene i kommuneloven om møter i folkevalgte organer?

SVAR: I [kommuneloven § 11-2](#) fastslås i første avsnitt at «Folkevalgte organer skal behandle saker og treffe vedtak i møter».

I [§ 5-1](#) er det en liste over hva som er «folkevalgte organer» etter denne loven, herunder (andre avsnitt, bokstav d) «utvalg».

For disse gjelder bestemmelsene i lovens kapittel 11 om «Saksbehandling i folkevalgte organer», herunder regler om offentlig møteinnkalling ([§ 11-3](#)), møtebok ([§ 11-4](#)), og møteoffentlighet ([§ 11-5](#)).

Spørsmålet blir da om disse reglene gjelder også for et slikt «samrådsmøte» som det er her tale om.

Reglene om folkevalgte organer gjelder ikke bare for møter der det treffes formelle vedtak, men i alle møter der man skal «behandle saker». Med dette menes ledd i kommunal saksbehandling, til forskjell rent politiske gruppemøter og samtaler.

Men hvis tema for et møte er kommunens behandling av sak som er eller vil komme til formell behandling i kommunale organer, er det et «møte» i kommunelovens forstand. Sivilombudet har i tillegg i flere uttalelser lagt til grunn at reglene om møter i kommuneloven også gjelder mer eller mindre uformelle møter som holdes i et forum som ikke er opprettet etter bestemmelser denne loven, herunder også utvalg som er opprettet etter fullmakt til ordfører i [§ 6-1](#) fjerde avsnitt bokstav c til å «opprette utvalg som skal forberede saker som ikke har prinsipiell betydning», altså rene ad-hoc-møter.

Grensen mellom kommunal saksbehandling og rent politiske møter kan være vanskelig, men når ordfører kaller sammen folkevalgte til drøftelse av slikt prinsipielt spørsmål om rettslige eller etiske begrensninger og krav til folkevalgtes handle- og ytringsfrihet, er det vanskelig å se dette som noe annet enn et ledd i kommunal saksbehandling.

Her opptrer ordføreren ikke som politisk ombud og partipolitiker, men som den valgte leder av kommunens øverste organer, kommunestyret og formannskapet, og med brede fullmakter til å delta ved saksbehandlingen i alle folkevalgte organer.

Og enda mer opplagt blir dette når kommunedirektøren som her deltar i møtet. Dette er klart nok et ledd ivaretagelsen av kommunedirektørens funksjoner som «leder av kommunens og fylkeskommunens administrasjon» ([§ 13-1 første avsnitt](#)).

Se nærmere om dette i [uttalelse](#) fra Kommunal- og administrasjonsdepartementet: «Dette må vurderes konkret ut fra innretningen på den enkelte sammenkomsten. Dersom det for eksempel skulle være et rent informasjonsmøte, der både folkevalgte og ansatte samles for å få felles informasjon om for eksempel en hendelse i kommunen, antas at det vil kunne gjøres i gitte situasjoner og under gitte forutsetninger. På tilsvarende måte må en samling som er ren opplæring, for eksempel om en ny lov på området, antas at vil kunne gjøres. Forutsetningen for begge disse type møter er at det ikke i tillegg blir et tema eller diskusjon om saker som behandles – slik at det også blir en form for saksbehandling. I tillegg er det en forutsetning at den informasjonsflyten som ligger til grunn for kommunelovens regler, ikke brytes. Det vil si at alle de folkevalgte i et organ får samme informasjon om kommunens virksomhet fra administrasjonen.»

Disse reglene og denne lovforståelsen har blitt kritisert fordi den gjøre det vanskelig å få til uformelle og uforpliktende informasjons- og samrådsmøter ved siden av, eller på tvers av, de formelle reglene om saksbehandlingen i kommuneloven.

Dette er den samme innvendingen som er reist mot regler om møteoffentlighet i folkevalgte organer, men en slik praksis vil legge til rette for «lukkede prosesser» i kommunaldemokratiet i strid med idealet om velgerkontroll med prosessene i folkevalgte organer.